

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-09-27 Nr. 429-483

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. kovo 9 d. eismo įvykio metu susidūrė pareiškėjos valdomas automobilis „Audi A3“ (valst. Nr. (duomenys neskelbiami)) ir Y.Y. vairuojamas automobilis „Hyundai Tuscon“ (valst. Nr. (duomenys neskelbiami)), kurio valdytojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis buvo sudaryta su draudiku.

Eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, kurioje pareiškėja patvirtino esanti atsakinga už eismo įvykio kilimą.

2023 m. kovo 19 d. pareiškėja pranešė draudikui, kad minėto eismo įvykio metu nukentėjo nuo asmens, su kuriuo draudikas yra sudaręs transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCAPD) sutartį. Pareiškėja nurodė: „Audi A3 išvažiavo iš Tilžės g. į žiedą, Jūsų draudžiamas vairuotojas rikiuodamasis užkišo savo automobilį priešais mano, staigiai stabdė ir suko iš žiedo į Raudondvario pl., taip pat, Jūsų draudžiamas klientas pajudino transporto priemonę iš eismo įvykio, nors tai daryti draudžiama ir taip dar labiau apgadindamas mano automobilio priekį.“

Draudikas prašė pareiškėjos pateikti papildomas įvykio vietos nuotraukas, bendravo su pareiškėja telefonu apie įvykio aplinkybes, taip pat kreipėsi į draudimo bendrovę *ERGO Insurance SE*, veikiančią Lietuvoje per įsteigtą filialą, su kuria pareiškėja buvo sudariusi TPVCAPD sutartį.

2023 m. kovo 28 d. pareiškėja draudikui papildomai nurodė šias aplinkybes: „Transporto priemonę pajudino, net neišlipęs iš automobilio, už tokį poelgį, mano žiniomis, gali būti atimta teisė vairuoti. Taip pat, vairuotojas, eismo įvykio nuotraukas, kurias greičiausiai jūs gavote, pasidarė jau po pajudėjimo iš eismo įvykio vietos, todėl tai nėra atitinkamos nuotraukos, vertinant eismo įvykį. Parašą deklaracijoje padėjau, nes buvau stresinėje situacijoje.“

2023 m. balandžio 7 d. draudikas pareiškėją informavo apie apskaičiuotą žalos dydį, o 2023 m. balandžio 11 d. – apie tai, kad įvykis pripažintas nedraudžiamuoju, nes apdraustajam nekyla civilinė atsakomybė.

Tarp šalių kilus ginčui dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju, kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja nurodė, kad kaltę dėl įvykio prisiėmė dėl streso ir kito eismo įvykio dalyvio spaudimo. Vis dėlto, „<...> Nors aš pagal KET taisykles jau buvau žiedinėje sankryžoje, kita eismo dalyvė užkišo savo automobilį ir staiga bandė išsukti iš žiedinės sankryžos be įspėjamojo posūkio ženklo. Po viso to, ji neišlipo iš automobilio, pajudėjo iš eismo įvykio vietos (kas yra baudžiama civiline atsakomybe), dar labiau apgadindama mano automobilį.“

Supratusi esanti nekalta, pareiškėja nurodė kreipusis į savo privalomojo draudimo bendrovę ir į draudiką. Pareiškėjos teigimu, pareiškėją draudikas informavo, kad ji yra „pripažinta nekalta“, ir prašė patvirtinti, ar pareiškėja sutinka su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka. Pareiškėja nurodė: „Kadangi žinau, kiek kainuoja mano automobilio dalys, parašiau jiems laišką, norėdama sužinoti, kokiais kriterijais buvo remiamasi, apskaičiuojant išmokos sumą. Atsakymo į šį laišką negavau jokio, tik skambutį po 4 dienų (2023-04-11), kurio metu man buvo pasakyta, kad aš kalta, be jokio paaiškinimo. <...> Iki pat dabar negaunu tikslaus atsakymo, kodėl aš tapau kalta, nors buvau pripažinta nekalta ir turėjau gauti išmoką, kurios taip ir negavau. Taip pat, žodis IŠMOKA ir žodžiai BUS IŠMOKĖTA minėtoje žinutėje kažkodėl nei

vienai, nei kitai draudimo įmonei nieko nereikia ir jų nuomone neturi reikšmės." Pareiškėja prašė įpareigoti draudiką „Atlyginti pažadėtą išmokos sumą“ (1 776,25 Eur).

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė su pareiškėjos reikalavimu nesutinkantis.

Draudikas paaiškino, kad dažnu atveju, eismo įvykio dalyviams atsisakius įvykį „forminti“ pasitelkus policiją, kai fiksuojama įvykio vieta, atliekami matavimai, renkami duomenys, apklausiami liudytojai, vėliau nėra objektyvių duomenų, kurie leistų tiksliai nustatyti atsakingą asmenį. Būtent dėl šios priežasties, fiksuodami įvykį eismo įvykio deklaracijoje, vairuotojai turi sutarti dėl aplinkybių, įskaitant tai, kuris iš jų (ar abu) yra atsakingas už kilusį įvykį.

Draudikas pažymėjo, kad nors vėliau pareiškėja kėlė klausimą dėl galimos Y. Y. atsakomybės dėl įvykio, galimo Y. Y. automobilio patraukimo iš eismo įvykio vietos, po įvykio pareiškėja neįgyvendino teisės (pareigos) kviesti policijos pareigūnus (tai privaloma, nesutariant dėl įvykio aplinkybių ar pastebėjus vykdomus galimai neteisėtus veiksmus), bet deklaracijoje savo parašu patvirtino tik savo vienos atsakomybę dėl įvykio.

Vertindamas situaciją, draudikas nurodė, kad rėmėsi ne tik eismo įvykio deklaracija, bet ir atliko įvykio aplinkybių tyrimą, įvertino įvykio mechanizmą, automobilių sugadinimus ir kitas reikšmingas aplinkybes.

Atlikęs įvykio aplinkybių tyrimą, draudikas padarė išvadą, kad kitos eismo įvykio dalyvės J. P. veiksmai atitiko Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) reikalavimus. Nesant Y. Y. neteisėtų veiksmų, kaip būtinosios civilinės atsakomybės sąlygos, nėra ir draudžiamą įvykio pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCAPDĮ).

Draudiko eksperto vertinimu, būtent pareiškėjos veiksmai – įvažiuodama į žiedinę sankryžą nesilaikė kelio ženklų Nr. 203 „Duoti kelią“ reikalavimų, t. y. nesustojo prieš kertamąjį kelią ir nedavė kelio žiedine sankryža važiuojančiam Y. Y. automobiliui, lėmė įvykio kilimą. Nors pareiškėja teigė, kad žiedu važiuojantis Y. Y. automobilis „užstabdė“, pareiškėja turėjo pareigą praleisti žiedu važiuojančias transporto priemones, į žiedą įvažiuoti tada ir taip, kai tai daryti būtų saugu (laikytis saugaus atstumo ir greičio žiedu važiuojančios transporto priemonės atžvilgiu). KET 154 straipsnyje nustatyta, kad nelygiareikšmių kelių sankryžoje šalutiniu keliu važiuojantis vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, artėjančioms prie sankryžos pagrindiniu keliu, taip pat, vairuotojas (-a) turi pareiga pasirinkti tokį judėjimo greitį ir atstumą iki kitos transporto priemonės, kad spėtų sustoti (KET 101, 126 straipsniai).

Draudikas pažymėjo, kad analogiškai situaciją ir įvykio dalyvių veiksmus įvertino ir pareiškėjos civilinės atsakomybės privalomojo draudimo bendrovė. Pastaroji įvykį pripažino draudžiamuoju ir, draudiko žiniomis, visiškai atlygino žalą, padarytą Y. Y. automobiliui.

Papildomai draudikas teigė nesutinkantis su teiginiais, kad pareiškėja galėjo būti suklaidinta administruojant žalą. Pareiškėjai buvo žinoma, kad draudikas sprendžia, kaip kvalifikuoti ginčo situaciją ir kas atsakingas už kilusį įvykį. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnyje nustatyta, kad, baigus žalos administravimą, apie priimtą sprendimą informuojama raštu (8 ir 10 dalys). Pareiškėja apie galutinį sprendimą raštu informuota 2023 m. balandžio 11 d. Prieš tai draudikas nebuvo pareiškėjos informavęs apie sprendimą dėl įvykio vertinimo.

Draudikas paaiškino, kad, siekiant žalas administruoti kiek įmanoma efektyviau, žalos administravimo veiksmai atliekami lygiagrečiai. Galima situacija, kai nuostolio dydį vertina vienas ekspertas, o įvykio aplinkybes, siekiant operatyvumo, tuo pačiu metu vertina kitas ekspertas. Ginčo atveju būtent taip ir buvo. Pareiškėja savitarnos portale buvo informuota apie nustatytą nuostolio dydį, tačiau žalos dydžio nustatymas yra tik vienas iš žalos administravimo etapų.

Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėja su žalos dydžiu nesutiko, jo savitaroje nepatvirtino ir pateikė klausimų draudikui, todėl negalėjo tikėtis nurodytos draudimo išmokos. Jau po 3 dienų pareiškėja buvo oficialiai informuota apie galutinį sprendimą – įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Draudikas akcentavo, kad išmoka būtų buvusi mokama į pareiškėjos sąskaitą, pareiškėjos automobilio remonto darbai, draudiko žiniomis, faktiškai nebuvo atlikti. Atsižvelgus į tai, nėra pagrindo teigti, kad pareiškėja buvo suklaidinta, o draudiko veiksmai galėjo lemti žalos pareiškėjai kilimą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių nesutarimas kilo dėl draudiko sprendimo 2023 m. kovo 9 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsakymo išmokėti pareiškėjai 1 776,25 Eur sumą pagrįstumo. Kaip matyti, pareiškėja reikalavimus draudikui grindžia tuo, jog draudikas nepagrįstai ir netikėtai pakeitė įvykio aplinkybių vertinimą, remdamasis neteisingu pareiškėjos kaltės prisiėmimu deklaracijoje, pripažino pareiškėją atsakinga už įvykį, nors anksčiau žadėjo išmokėti draudimo išmoką, pareiškėjai sutikus su draudiko nurodytu jos dydžiu.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti: 1) ar draudiko sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju atitiko teisės aktų reikalavimus ir administruojant žalą surinktus duomenis; 2) ar draudikui, atsižvelgiant į jo veiksmus (neveikimą) administruojant žalą gali kilti pareiga išmokėti pareiškėjai jos prašomą sumą civilinės atsakomybės pagrindu.

1. Dėl draudiko priimto sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė.

Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas, pagrindus ir bendruosius žalos atlyginimo principus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (Civilinio kodekso 6.246 straipsnis), žalą (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis) ir kaltę (Civilinio kodekso 6.248 straipsnis). Turi būti nustatyta visų šių sąlygų visuma, jeigu bent vienos iš civilinės atsakomybės sąlygų nustatyti negalima, civilinė atsakomybė asmeniui nekyla.

Pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis).

Remiantis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 1 punktu, draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs draudžiamąjo įvykio buvimu. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 17 punkte draudžiamąjo įvykio fakto egzistavimas taip pat įvardijamas kaip viena iš būtinų sąlygų, įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimo teisę į draudimo išmokos mokėjimą. Taisyklių 47 punkte nustatyta, kad draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas dėl žalos padarymo asmuo (nesant TPVCAPDĮ nurodytų išimčių), draudžiamąjo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Remiantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu.

Remiantis Draudimo įstatymo 98 straipsniu, draudikas turi pareigą tirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas.

Kaip minėta, pareiškėja šiuo atveju neginčija, kad po eismo įvykio jo dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, kurios 14 laukelyje „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ pasirašė pareiškėja. Vis dėlto, pareiškėjos teigimu, kaltę dėl įvykio ji prisiėmė nepagrįstai, paveikta streso ir kito eismo įvykio dalyvio spaudimo. Pareiškėjos nuomone, draudikas nepagrįstai įvykį traktavo pagal įrašą deklaracijoje, tinkamai nevertino pareiškėjos vėliau nurodytų eismo įvykio ir jo padarinių fiksavimo aplinkybių (kitos eismo dalyvės veiksmų įvykio metu ir po jo).

TPVCAPDĮ 2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad eismo įvykio deklaracija – eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų eismo įvykio vietoje užpildyta ir pasirašyta forma, kurioje fiksuojamas eismo įvykio faktas, aprašomos aplinkybės ir braižoma schema.

TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad tais atvejais, kai eismo įvykio dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių ir, vadovaudamiesi KET nuostatomis, nekviečia policijos į eismo įvykio vietą, – eismo įvykio dalyviai privalo eismo įvykio deklaracijoje nubraižyti eismo įvykio schemą, aprašyti eismo įvykio aplinkybes ir duoti visiems eismo dalyviams pasirašyti.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad, nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes.

Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos Pozicijoje dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės¹ nurodoma, kad asmens atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas, išreikštas eismo įvykio deklaracijoje, iš esmės laikytinas įrodomuoju faktu, leidžiančiu daryti išvadą apie atitinkamo materialinio teisinio pobūdžio fakto egzistavimą. Atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti.

Pozicijoje nurodoma, jog draudikas ne visais atvejais privalo besąlygiškai vadovautis asmens atsakomybės už padarytą žalą pripažinimu. Pasitaiko atvejų, kai eismo įvykio dalyvis neteisingai kvalifikuoja savo veiksmus ir nepagrįstai pripažįsta atsakomybę už padarytą žalą. Tokiais atvejais draudikas turėtų įsitikinti, ar yra objektyvių įrodymų to, kad asmuo iš tiesų nepagrįstai pripažino atsakomybę už padarytą žalą, ar šio fakto pripažinimas atitinka įvykio aplinkybes ir nėra pareikštas dėl apgaulės, smurto, grasinimo, suklydimo ar siekiant nuslėpti tiesą. Pažymima, kad vien subjektyvūs iš pradžių pripažinusio savo atsakomybę už padarytą žalą, o vėliau ėmusio ją neigti asmens paaiškinimai, nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais, įprastai nelaikytini pakankamais jo atsakomybei paneigti.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra nurodęs, kad, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgdamas į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes, jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamą įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.²

Šiuo atveju matyti, jog pareiškėja, praėjus daugiau nei savaitei po įvykio, kreipėsi į draudiką dėl žalos atlyginimo ir ėmė neigti savo atsakomybę, nurodė papildomas, deklaracijoje ar kitais būdais iki tol (įvykio metu ar iš karto po jo) nefiksuotas aplinkybes, galimai patvirtinančias kitos eismo dalyvės Y. Y. kaltę dėl įvykio, neteisėtą J. P. automobilio patraukimą iš įvykio vietos.

Draudikas nurodė atlikęs tyrimą ir nustatęs, kad atsakomybė dėl eismo įvykio pagal teisės aktus ir nustatytas faktines aplinkybes tenka pareiškėjai, kaip ir nurodyta deklaracijoje, todėl draudikui mokėti draudimo išmokos TPVCAPD sutarties pagrindu pareiga nekylo. Tokią išvadą draudikas padarė, įvertinęs surinktus žalos bylos duomenis – ne tik eismo įvykio deklaraciją, bet ir įvykio dalyvių papildomus paaiškinimus, draudiko ekspertų išvadas, su pareiškėja TPVCAPD sutartį turinčios draudimo bendrovės pateiktus duomenis.

Draudikas pateikė tokius kitos eismo įvykio dalyvės Y. Y. paaiškinimus apie įvykio aplinkybes, pateiktus draudimo bendrovei: „Įvykio vieta: Jurbarko gatvės žiedas, išvažiavimas į Raudondvario pl. Įvykio aplinkybės: Išvažiuojant iš žiedinės sankryžos, sustojau prie pėsčiųjų perėjos praleisti pėstį, tuo metu į žiedą iš Tilžės gatvės įvažinėjo avarijos kaltininkė ir atsitrenkė į mano automobilio dešiniąją galinę pusę. <...> Nukentėjusiojo transporto priemonės ir turto apgadinimai: įlenktos galinės dešinės pusės durys, apgadintas ratas, kiti apgadinimai bus aiškūs po serviso apžiūros.“ Taip pat draudikas pateikė draudimo bendrovės, atlyginusios žalą Y. Y., išvadą, kad, nustatytomis aplinkybėmis, atsakinga už įvykį yra pareiškėja, kaip ir nurodyta deklaracijoje.

Kaip matyti, draudiko ekspertas parengė ekspertinę pažymą dėl įvykio „Tilžės–Kėdainių g. žiedinėje sankryžoje Kaune“ (tokia įvykio vieta („Tilžės ir Kėdainių“) buvo nurodyta deklaracijoje). Išvadoje nurodoma: „Eismo įvykio deklaracijoje užfiksuota, kad automobilis Audi A3 <...>, įvažiuodamas į žiedą iš Tilžės g., priekiniu kairiuoju kampu susidūrė su iš kairės žiedu atvažiavusio automobilio Hyundai Tuscon <...> dešiniojo šono galine dalimi. Deklaracijoje, kaip

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2011 m. gegužės 17 d.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018.

atsakinga už padarytą žalą, pasirašė X. X. Y. Y. nurodė, kad išvažiuodama iš žiedo link Raudondvario pl., sustojo prie pėsčiųjų perėjos praleisti pėsčiojo ir tuo metu iš Tilžės g. į žiedą įvažinėjo automobilis Audi A3 ir atsitrenkė į jos automobilio galinės dalies dešinią pusę. X. X. nurodė, kad iš Tilžės g. įvažinėjo į žiedą ir tada žiedu važiuodama automobilis Hyundai, rikiuodamasis, užkirto jai kelią, staiga stabdė ir suko iš žiedo į dešinę. Techniniu požiūriu galima teigti, kad Y. Y. veiksmai duotoje kelio situacijoje – išvažiuodama iš žiedinės sankryžos į dešinę pasitraukė kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios krašto bei sustojo prieš pėsčiųjų perėją praleisti pėsčiojo – atitiko Kelių eismo taisyklių reikalavimus ir neįtakėjo šio įvykio kilimo.“ Ekspertas padarė išvadą, kad įvykio kilimą lėmė pareiškėjos veiksmai.

Vėliau, paaiškėjęs, kad automobiliai susidūrė Tilžės gatvės žiedinėje sankryžoje su Raudondvario plentu, buvo parengta papildoma ekspertinė išvada. Joje nurodoma: „Susipažinus su kelio situacijomis Tilžės–Kėdainių ir Tilžės–Raudondvario pl. sankryžose, <...> galima teigti, kad eismas jose organizuotas visiškai vienodai (žiūr. Foto Nr. 1 ir 2) ir duota išvada, kad pagrindine šio eismo įvykio kilimo sąlyga techniniu požiūriu buvo X. X. veiksmai, – įvažiuodama į žiedinę sankryžą nevykdė kelio ženklų 203 „Duoti kelią“ (žiūr. foto Nr. 2) reikalavimų, – t. y. nesustojo prieš kertamąjį kelią ir nedavė kelio žiedinė sankryžą važiuojančiam ir į dešinę posūkiui manevruojančiam automobiliui, patikrinus įvykio vietą, lieka tokia pat.“

Taigi, kaip matyti, nors šiuo atveju iš pradžių draudiko ekspertinė išvada buvo parengta pagal deklaracijoje nurodytą sankryžos vietą, vėliau nustatyta, jog įvykis įvyko kitoje sankryžoje. Šiai aplinkybei paaiškėjęs, draudiko ekspertas įvertino faktinę įvykio vietą žinomų įvykio aplinkybių ir taikomų KET reikalavimų kontekste ir konstatavo, kad pirminis ginčui aktualios įvykio situacijos vertinimas nesikeičia, t. y. išvada, kad už įvykio kilimą atsakomybė tenka ne išvažiuojant iš žiedinės sankryžos į dešinę kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto pasitraukusiai ir prieš pėsčiųjų perėją pėsčiojo praleisti sustojusiai Y. Y., bet įvažiuojančiai į žiedinę sankryžą ir kelio Y. Y. transporto priemonei nedavusiai pareiškėjai, yra teisinga. Pažymėtina, kad ši galutinė specialių žinių turinčio draudiko eksperto išvada nėra nuginčyta ir atitinka kitus draudiko surinktus žalos bylos duomenis, įskaitant deklaracijoje nurodytą aplinkybę apie atsakingą už įvykį asmenį.

Nors pareiškėja draudikui ir Lietuvos bankui nurodė papildomas eismo įvykio aplinkybes, galimai patvirtinančias neteisėtus kito eismo dalyvio veiksmus, pažymėtina, kad šios aplinkybės nėra patvirtintos jokiais kitais objektyviais duomenimis, išskyrus žodinius pareiškėjos paaiškinimus, ir neatsispindi iš karto po įvykio abiejų jo dalyvių pasirašytoje deklaracijoje, kituose pirminiuose duomenyse (pvz., vaizdo įrašai ir pan.) ar eismo dalyvių veiksmuose (duomenų, kad būtų kviesta policija, būtų buvęs nesutarimas dėl įvykio aplinkybių, Y. Y. automobilis būtų patrauktas iš įvykio vietos nėra). Manytina, kad vėliau po įvykio pateikti pasikeitę tiesioginiai suinteresuotumą turinčios pareiškėjos žodiniai paaiškinimai negali paneigti kitų surinktų įrodymų visumos.

Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad po įvykio pasirašytoje eismo įvykio deklaracijoje abi jo dalyvės patvirtino, kad įvykį sukėlė pareiškėja. Objektyvių duomenų, kad pildoma deklaracija neatitiko faktinės padėties, pareiškėjos valios ar jos subjektyvaus aplinkybių vertinimo, nėra pateikta. Pareiškėjai ėmus kvestionuoti deklaracijoje nurodytą aplinkybę dėl atsakomybės už įvykį, draudikas atliko įvykio aplinkybių tyrimą, kurio metu buvo patvirtinta, kad Y. Y. nėra atsakinga už įvykį, nes jį sukėlė pareiškėja. Jokių šią draudiko išvadą paneigiančių objektyvių duomenų nėra pateikta. Pažymėtina, kad tų pačių aplinkybių vertinimą atlikusi pareiškėjai TPVCAPD paslaugas teikusi draudimo bendrovė padarė analogiškas išvadas dėl už įvykį atsakingo asmens.

Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju.

2. Dėl draudiko veiksmų ir galimos atsakomybės vertinimo

Pateikti duomenys patvirtina, kad draudikas 2023 m. balandžio 7 d. atsiuntė pareiškėjai žinutę, kurioje nurodė: „Sveiki, paskaičiavome žalą Nr. *(duomenys neskelbiami)* išmoka, kurią išmokėsime tik gavę Jūsų patvirtinimą. Patvirtinkite www.savasld.lt, skiltyje Mano žalos, Sprendimas.“ Draudiko savitarnos aplinkoje pateiktame pranešime nurodoma: „Sprendimas / Draudimo išmoka: 1 776,25 Eur / Paskaičiuota suma: 1 776,25 Eur (bendros remonto išlaidos) / Jei sutinkate su paskaičiuota draudimo išmoka 1 776,25 Eur, spauskite mygtuką „Sutinku su išmoka“. Jeigu nesutinkate, spauskite mygtuką „Nesutinku su išmoka“ ir nurodykite priežastį.“

Kaip matyti, pranešimą apie išmokos apskaičiavimą gavusi pareiškėja, nesutiko su nurodyta suma ir pasiteiravo draudiko, kaip ji apskaičiuota. Po kelių dienų (2023 m. balandžio 11 d.) pareiškėja gavo draudiko pranešimą, kad įvykis pripažintas nedraudžiamuoju ir išmoka nebus mokama.

Taigi, pareiškėja teigė maniusi, jog draudiko pranešimas apie apskaičiuotą išmokos dydį reiškia, kad įvykis pripažintas draudžiamuoju ir ginčas gali kilti tik dėl išmokos dydžio.

Įvertinus pateiktus duomenis, manytina, kad draudiko pateikta informacija galėjo sukelti pareiškėjai pirminį įspūdį, kad jai gali būti išmokėta nurodyta išmokos suma, pareiškėjai patvirtinus, kad ji sutinka su apskaičiuotu dydžiu.

Kita vertus, kaip matyti, pareiškėja sutikimo su nurodyta suma nepatvirtino ir uždavė papildomų klausimų draudikui, taigi, net pateiktos pradinės informacijos ir nurodytų jos mokėjimo sąlygų kontekste negalėjo turėti lūkesčio, jog gaus nurodytą išmokos sumą. Galutinai bet kokios abejonės dėl žalos administravimo stadijos (baigties) turėjo būti pašalintos, pareiškėjai gavus draudiko sprendimą dėl įvykio traktavimo.

Sutiktina su draudiku, kad jis iki 2023 m. balandžio 11 d. nebuvo pareiškėjos informavęs apie įvykio pripažinimą draudžiamuoju – būtent šis pripažinimas (sprendimas), remiantis minėtų teisės aktų nuostatomis, galėtų lemti draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką ir pagrįstą pareiškėjos lūkestį ją gauti. Kaip minėta, šiuo atveju draudikas sprendimą dėl įvykio vertinimo pateikė tik 2023 m. balandžio 11 d., t. y. pripažino įvykį nedraudžiamuoju, nenustatęs Y. Y. civilinės atsakomybės sąlygų. Be to, nėra ir duomenų, kad draudikas iki 2023 m. balandžio 11 d. būtų pareiškėją informavęs, kad nesivadovaus deklaracija ar nelaišys pareiškėjos atsakinga už įvykį. Taigi, pareiškėjos teiginiai esą draudikas galutiniu sprendimu iš esmės pakeitė įvykio vertinimą (iš draudžiamąjį į nedraudžiamąjį) ar pareiškėjos atsakomybės dėl jo vertinimą neturi pagrindo.

Įvertinus nustatytas aplinkybes ir minėtą civilinei atsakomybei taikyti būtinų sąlygų visetą, nėra pagrindo daryti išvadą, kad draudikas būtų savo neteisėtais veiksmais (neveikimu) sukėlęs pareiškėjai 1 776,25 Eur nuostolių. Taigi, pagrindo draudikui taikyti civilinės atsakomybę pareiškėjos atžvilgiu nenustatyta.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, pareiškėjos reikalavimas draudikui išmokėti 1 776,25 Eur sumą atmetinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis